

به رغم تأکید مدیران صداوسیما، بر اهمیت ساخت «سریال‌های مذهبی فاخر»، نگاهی به کارنامه مجموعه‌های نمایشی حاکی از آن است که اجرائی کردن این مهم در این سال‌ها، به سختی ممکن شده‌است. کافای است فهرست مجموعه‌های تاریخی مذهبی موفق که در چند دهه اخیر از شبکه‌های تلویزیونی پخش شده اند را مرور کنیم تا ببینیم در رقم این تولیدات، حتی به سختی به تعداد انگشتان دو دست می‌رسد. به گزارش ایسنا، بی تردید ساخت سریال‌های مذهبی که در بستر تاریخی شکل می‌گیرد، دشواری‌های بسیاری به همراه دارد. از هزینه بالای ساخت یک سریال الف ویژه و نیروی انسانی بر تعداد و آکسسوار گران قیمت صحنه و لوکشین‌های متعدد گرفته تا تحقیق و نگارش که لازمه و پشتوانه ساخت یک اثر مذهبی است.

از طرفی کارگردان‌هایی که بتوانند از پس تولید سریال‌های تاریخی مذهبی به درستی برآیند و این دغدغه را داشته باشند که گاه چندسال از عمر حرفه ای خود را صرف ساخت یک سریال کنند، به ندرت پیدا می‌شوند. در این مسیر همچنین انتخاب بازیگرانی که بتوانند از پس نقش‌ها به درستی برآیند و در عین حال با پذیرش ایفای نقش در یک سریال تاریخی مذهبی، راکسورد گرم‌های سنگین خود را حفظ کنند و گاه به واسطه ایفای نقش یک چهره تاریخی مذهبی تا مدت‌ها در پذیرش نقش‌های دیگر، با ملاحظاتی مواجه شوند، هم در دشواری‌ها می‌افزاید. بالا بودن حساسیت‌های نگارش فیلمنامه یک سریال مذهبی و برخورداری از پشتوانه محکم تحقیقی هم نکته‌ای دیگری است که باعث می‌شود، نوشتن متن یک سریال تاریخی گاه سال‌ها به طول بیانجامد. با احتساب این شرایط، باید حساب سریال‌های تاریخی مذهبی را از دیگر مجموعه‌های معمول تلویزیون جدا دانست و اینجاست که به مورد اول باز می‌گردیم که چرا تعداد مجموعه‌های موفق تلویزیونی در این ژانر به تعداد انگشت‌های دو دست هم نمی‌رسد و چرا این سریال‌ها هر سال در شبکه‌ها تکرار می‌شوند. البته در مقطعی – دهه ۸۰- و در دوران ریاست سیدعزت الله ضرابی که بر اهمیت تولید مجموعه‌های نمایشی برای انتقال پیام به مخاطب تأکید داشت، ساخت سریال‌های تاریخی در رونق بیشتری برخوردار بود. اما در دوره‌های بعد – ریاست محمد سرفراز و سپس عبدالعلی علی‌سکری – با پنهان اهمیت دادن به دیگر ساختارهای برنامه سازی، تولید مجموعه‌های تاریخی و البته مذهبی با افت کمی و کیفی مواجه شد و در مقطعی به کم کل به فراموشی سپرده شد. با این همه، در نظر می‌رسد این روزها روند متناوب ساخت سریال «سلمان

فارسی» توسط داود میرباقری، با تمام مشکلاتی که این کارگردان گروهش در ماه‌های گذشته طی کرد و چند بار می‌لب به اعتراض گشود، می‌تواند نوبدبخش به جریان افتادن دوباره چرخه تولید سریال‌های تاریخی مذهبی باشد؛ هرچند که همین الان هم پروژه‌هایی مانند حضرت موسی(ع) و سریال حضرت معصومه (س) را داریم که مدت‌هاست خبرهایی از تولید آنها منتشر می‌شود اما عملا این پروسه به جریان نمی‌افتد. باب باقی است که عنوان شد، شاید بتوان دلیل پخش چندین و چندباره سریال‌هایی نظیر «امام علی(ع)»، «مختارنامه»، «یوسف پیامبر(ع)»، «شب دهم» و

به بهانه تکرار مداوم پخش سریال‌های موفق تلویزیون

چرا دیگر سریال‌های ماندگاری ساخته نمی‌شود؟

.. را در مناسبت‌های مذهبی توجیه کرد. هرچند که به رغم انتقادها، تکرار مداوم این مجموعه‌ها هنوز هم از سوی برخی مخاطبان با استقبال مواجه می‌شود و این دیدگاه را در بخشی از کامنت‌هایی که در خبرهای بازپخش این سریال‌ها منتشر می‌شود، می‌توان یافت. در ادامه این گزارش مروری خواهیم داشت بر چند سریال موفق مذهبی تاریخی که در دهه‌های اخیر از تلویزیون پخش شده اند و هنوز هم تکرار می‌شوند.

داود میرباقری: «سلمان فارسی»، **«مختارنامه»** و **«امام علی(ع)»**

داوود میرباقری که این روزها در حال ساخت سریال «سلمان فارسی» است، بی‌شک یکی از برجسته ترین کارگردان‌ها در حوزه ساخت سریال‌های مذهبی است؛ کارگردانی با کارنامه ساخت سریال‌های ماندگار «مختارنامه» و «امام علی(ع)». «مختارنامه» پرتکرارترین سریالی است که تا به حال از تلویزیون پخش شده‌ است. پخش این سریال برای نخستین بار مهر ماه ۱۳۸۹ اتفاق افتاد و حالا هر بار در مناسبت‌ها، به خصوص محرم و صفر با تدوین‌های مختلف و محوریت موضوعات و شخصیت‌های مختلف بازپخش می‌شود. اینگونه بود که کارگردان «مختارنامه» وقتی یک سال قبل در ساخت سریال جدیدش –سلمان فارسی– ظاهرا با مشکل برخورد کرد، همین مساله را بازگو کرد و به روی مدیران تلویزیون آورد. میرباقری با اشاره به هزینه ساخت سریال «مختارنامه» گفته بود: مختار به روایتی ۲۵ تا ۳۰ میلیارد هزینه داشت. دقیقا نمی‌دانم و تهیه کننده بهتر می‌داند. شما یک آمار بگیرید که چه تعداد خانواده‌ها مجموعه مختار را خریداری کرده اند و آرشيو کرده‌اند. یک بررسی کنید که آیا سه برابر پولش را در آورده یا نه. می‌خواهم بگویم این کارها را هرچه هزینه کنیم به پشتوانه این مردم و این فرهنگ و این تماشاگر جواب می‌دهد و دغدغه است، اما فهم آن برای یک عده از مدیران ما مشکل است. او همچنین بیان کرده بود، دشواری‌های ساخت پروژه‌های تاریخی اسلامی به لحاظ بودجه، امکانات و موضع‌گیری‌ها باعث می‌شود کار از آنچه در ذهن کارگردان قرار دارد فاصله بگیرد. این کارگردان در ارتباط با سختی‌های ساخت پروژه‌های تاریخی مذهبی گفته بود: این سختی‌ها و زخم‌ها زمانی اجر و لذت دارد که نتیجه داشته باشد. به نظر می‌رسد قصور زیادی از این حیث در حال اتفاق افتادن است که بعد از این همه زحمت آن چیزی که فکر می‌کردی و می‌خواستی، با آنچه از آب درمی‌آید، فاصله قابل توجهی دارد.

پس از این‌س صحبت‌ها بسود که پیمان جبلی، رییس صداوسیما دو بار آن هم در فواصل زمانی نسبتا کوتاه در پشت صحنه سریال «سلمان فارسی» حاضر شد و پس از آن، دیگر گله ای از داود میرباقری هم رسانه ای نشد.

اما از حاشیه‌های اخیر سریال «سلمان فارسی» هم می‌توان به صحبت‌های فریبرز عرب نیا، بازیگر نقش اصلی سریال «مختارنامه» اشاره کرد که گفته است، عوامل ساخت سریال «سلمان فارسی» به کارگردانی داود میرباقری از او به روی پرده نبودند، تی‌تی بود که ۲ میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان فروخت تا پنهانی، نمی از فروش کل گیشه را در انحصار خود ببیند. علفزار پس از دوماهونیم نمایش، هم‌چنان مخاطب دارد. فیلم کاظم دانشی موفق شد در اِین ۸ روز، رقمی بالغ بر ۱ میلیارد و ۲۵۰ میلیون تومان بفروشد تا به همراه تی‌تی، ۶۵ درصد از کل فروش گیشه اِین مدت را در اختیار داشته باشند. هناس هم در این مدت، ۲۹ هزار بلیت فروخت تا گیشه‌ای ۶۰۰ میلیون تومانی را برای خود رقم بزند. چهارمین فیلم پرفروش اِین روزها، زالوا است که ۹۷۰۰ بلیت فروخت و ۳۲۰ میلیون تومان به دست آورد. بازویو نیز توانست خود را

سیتماهای کشور از فاصله ۸ مرداد لغایت ۱۵ مرداد، با جذب ۱۷۲ هزار و ۵۰۰ مخاطب، موفق به فروش ۵ میلیارد تومانی شدند.

به گزارش ایرنا، بسا آغاز ماه محرم، نمایش فیلم‌های کم‌دی، از شنبه ۸ مردادماه متوقف شد و این فرصت ۸ روزه، زمان معتنمی برای خودی نمایش دادن آثار ای بود که همه هوای اعتراض داشتند بیشترین تعداد سالن به تصرف آثار کم‌دی در آمده است.

با این حال، فیلم‌های اجتماعی و کودک موفق شدند به اندازه نمی از گیشه یک هفته معمول نمایش دهند و رقم گیشه را در مرز ۵ میلیارد تومان حفظ کند.

پرفروش‌ترین فیلم ۸ روزی که آثار کم‌دی،

سریال در ایامی که عید نوروز و محرم با هم تقارن دارند، مخاطب بسببیری را جذب خود می‌کند و همین اتفاق هم افتاد. حسن فتحی با یادآوری خاطرات ساخت این مجموعه، بیان کرده است: در آن زمان بودجه «شب دهم» به حدی پایین بود که تردید داشتیم می‌توان کاری خوب ساخت یا نه! به آقای بشکوفه (تهیه‌کننده شب دهم) گفتم، من به خاطر عشق به امام حسین (ع) این فیلم‌ها را نوشتم و به همین خاطر نیز جلو می‌رویم. هر جا هم کمبود داشتیم با همکاری و قناعت مشکلات را حل می‌کنیم.

«ولایت عشق» و «تنهاترین سردار»

به کارگردانی مهدی فخیم زاده

شاید باورتان نشود اما مهدی فخیم زاده، کارگردانی که ساخت دو مجموعه تلویزیونی «ولایت عشق» و «تنهاترین سردار» را در کارنامه هنری خود دارد، دیگر به ساخت مجموعه‌های مذهبی تاریخی نمی‌اندیشد!

علت چیست؟ فخیم زاده در این خصوص به دشوار بودن ساخت برنامه‌های مذهبی و فضای محدود تولید آثار دینی اشاره کرده است.

او درباره روند شکل گیری دو سریال «ولایت عشق» و «تنهاترین سردار» یادآور شده است: آن زمان بنده از طرف آقای حیدریان که رئیس سیما فیلم بودند، مأمور ساخت «تنهاترین سردار» شدم. قرار شد که همه چیز تطویر شود و تلویزیون مواجه شد.

«یوسف پیامبر (ع)»به کارگردانی **فرج الله سلحشور**

مرحوم سلحشور کارگردانی مجموعه‌های تلویزیونی تاریخی – مذهبی چون ایوب پیامبر، مردان آنجلس و یوسف پیامبر را در کارنامه دارد. سریال «یوسف پیامبر(ع)» در کنار

مجموعه ای چون «مختارنامه» از پرتکرارترین سریال‌های تلویزیونی هستند که به واسطه پخش چندین باره از شبکه‌های مختلف، طی سال‌های گذشته حتی دستمایه شوخی در فضای مجازی قرار گرفته اند. با این همه «یوسف پیامبر(ع)» را می‌توان یکی از محبوب‌ترین و پربیننده‌ترین سریال‌های دهه ۸۰ معرفی کرد که صداوسیما آن را به برخی کشورهای دیگر هم اهدا کرد. این سریال اولین بار در سال ۸۷ از شبکه یک سیما پخش شد و پس از آن، بارها و بارها از شبکه‌های مختلف به نمایش درآمده است. زنده یاد سلحشور قبل از ابتلا به بیماری ای که در نهایت منجر به فوتش شد، قصد ساخت سریال «موسی (ع)» را هم داشت. پروژه‌ای که

در نهایت با مرگ کارگردان، به جمال ششورجه سپرده شد. اما متأسفانه جمال شورجه که در سریال یوسف پیامبر (ع) هم سلحشور را همراهی کرده بود، به بیماری مبتلا شد و نتوانست سریال موسی (ع) را کلید بزند. با این دو اتفاق، از ابراهیم حاتم‌یا که عنوان کارگردان جدید این سریال تاریخی مذهبی نام برده شد –که او هم در همان بدو امر با مشکلاتی درخصوص نمایش و شکایت خانواده زنده یاد سلحشور از فیلمنامه مواجه شد.

«شب دهم» و «میوه ممنوعه»

به کارگردانی حسن فتحی

حسن فتحی، کارگردان سریال توقیف شده «جیران» و مجموعه «شهرزاد» که در شبکه نمایش خانگی، زمانی از کارگردان‌های موفق تلویزیون به حساب می‌آمد که صداوسیما در حقیقت در این سال‌ها و را از دست داد. فتحی ساخت آثار مذهبی پرمخاطبی نظیر «شب دهم» و «میوه ممنوعه» را در کارنامه دارد که اتفاقا «شب دهم» او در زمره پرتکرارهای تلویزیون قرار می‌گیرد. سیدعزت الله ضرابی، وزیر حال حاضر وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، در ماه‌های گذشته با یادی از مجموعه‌های موفق نمایش در دهه‌های گذشته و زمانی که ریاست رسانه ملی را عهده دار بود، گفته است: سریال ماندگار «میوه ممنوعه» پس از انتشار با جذب مخاطب ۸۵ درصدی در زمره برترین‌های آثار نمایشی سیما قرار گرفت. فتحی سریال پرمخاطب «شب دهم» را دو دهه قبل برای پخش در ایام محرم ساخت که با بازخورد مثبتی رو به رو شد. به گفته او پخش سریال «شب دهم» در ایام محرم، پیشنهاد محمدرضا جعفری جلوه (مدیر وقت شبکه اول) بود. گویا جعفری جلوه معتقد بوده این

تومان در پیش‌فروش به دست آورد تا با توجه به کمبود فیلم‌های کم‌دی بسر روی پرده، طلایی داشته باشد.

گریم شخصیت‌های مهم انقلاب را در یک سریال تماشا کنید

جمله آیت‌الله سیدمحمد بهشتی، آیت الله اکبر هاشمی رفسنجانی، شهید محمدعلی رجایی را بازسازی کرده و روایت‌هایی از چووه مبارزاتی این شخصیت‌ها و حزب جمهوری اسلامی و وقایع دهه ۶۰ و فتنه‌انگیزی و جنایات منافقین را به نمایش می‌گذارد. فرهاد جم در نقش شهید باهنر، رامین راستاد در نقش آیت الله رفسنجانی، سیدجواد هاشمی در نقش شهید رجایی، مسعود رحیم‌پور در نقش شهید بهشتی و علیرضا مهران در نقش آیت الله خامنای با طراحی گریم محسن دارسج در «راز ناتمام» نقش ایفا می‌کنند. بهرام ابراهیمی در نقش مهدی بازرگان، شهرام عدلی در نقش مسعود کشمیری، نگین معتضدی در نقش همسر یک مامور امنیتی، مریم کاویانی، مریم خداحمی،

تبدیل شد و به محبوبیتی چشمگیر در کشورهای مختلف جهان دست یافت.

فرهنگی

نگاه

کدام فیلم‌های ایرانی با محوریت خبرنگاران

ساخته شده است؟

همشهری کین، منشی همه‌کاره او، همه مردان رئیس‌جمهور، اخبار تلویزیون، نفوذی، زودیاک، اسپات‌لایت، شب‌گرد و پست، تنها گوشه‌ای از تلاش هالیوود برای به تصویر کشیدن زندگی خبرنگاران و مأموریت‌های خطیر آنها است. حال آن‌که در سینمای ما نیز تلاش‌هایی در این زمینه به ثبت رسیده است. به گزارش ایرنا، در سینمای ایران، محدود تلاش‌هایی صورت گرفته است تا گوشه‌هایی از زندگی خبرنگاران به تصویر کشیده شود. تلاش‌هایی که عمده آنها، به ظاهر کاری فعالان این صنف پرداخته و هنوز هیچ فیلمی نتوانسته به شکلی دقیق، وارد حرفه خبرنگاری شده و یک تصویرنگاری دقیق و موشکافانه از آنها ارائه دهد. به همین دلیل، تمامی آثاری که با محوریت خبرنگاران ساخته شده‌اند، در یک روایت‌گری کلی، آن مفهوم کلی که از ژورنالیسم در فهم عموم وجود دارد را به تصویر کشیده‌اند و هنوز فشردگی و جزئینگری خاصی از زندگی روزنامه‌نگاران و محیط کار آنان به دنیای سینما راه پیدا نکرده است. در ادامه نگاهی خواهیم انداخت به ۷ فیلمی که به شکل ویژه‌تری، خبرنگاران و محیطه کاری آنان را به عنوان محور، وارد جریان داستانی خود کرده‌اند.

سرب

یکی از نخستین تلاش‌های سینمای ایران برای تصویرگری حرفه‌ای زندگی یک خبرنگار، در سال ۶۷ و با فیلمی از مسعود کیمیایی رقم خورد.

مرحوم هادی اسلامی، در این فیلم، یکی

از بهترین بازی‌های کارنامه خود را ارائه

می‌دهد و تصویر خبرنگاری را به ثبت می‌رساند که برای برآشاندن حقیقت، جان خود را فدا می‌کند.

پارتی

اسلامان مقدم در آخرین سال دهه ۷۰، در پارتی، داستان روزنامه‌نگاری را به تصویر می‌کشد که بابت انتشار مطلبی، به زندان می‌افتد و دوستان او در تکلیو

برای آزاد کردنش، دست به اقدامات زیادی می‌زنند. فیلم

البته به دلیل برخی ارجاعات سیاسی، دشواری‌های بسیاری را در مسیر تولید و نمایش، متحمل می‌شود.

یک سطر واقعیت

فیلم علی وزیری در سال ۹۰، روایت دیگر و به‌روزتری از زندگی خبرنگاران را به ثبت می‌رساند.

یک سطر واقعیت، داستان زوجی مطبوعاتی است که در سوئای مهاجرت به سر می‌برند. فیلم، به نوع جذب خبرنگاران

توسط رسانه‌های معاند خارجی می‌پردازد. فیلمی که علاوه بر این ماجرا، به موضوعاتی چون بحران انتشار و فروش نشریات نیز پرداخته و توانسته به زعم خود، تصویرگری جدیدی از دنیای روزنامه‌نگاری در ایران داشته باشد.

فرانچیز پوش

ساخته داریوش مهرجویی، داستان یک عکاس مطبوعاتی با بازی حامد پهاد است

که در زندگی شخصی خود، دچار یک مشکل می‌شود و از بره‌های تلاش می‌کند تا با تغییر سنیک زندگی خود، شغل دیگری را امتحان کند. شغلی که

عجیبی را در جامعه به راه می‌اندازد.

امکان مینا

اخباری که عمده آنها برگرفته از یافته‌های همسر خبرنگارش است.

یک روز بخصوص

آخرین ساخته سینمایی همایون اسعدیان به سال ۹۴ و فیلم یک روز بخصوص برمی‌گردد.

فیلم، داستان خبرنگاری است که به دلیل مشکلی که در زندگی شخصی‌اش رخ می‌دهد، بر سر یک دوره‌اهی حساس قرار می‌گیرد. اِین فیلم به نسبت دیگر آثار، دوربین

خود را وارد تحریریه کرده و از این حیث، رکورددار است.

خانه کاغذی

فیلم مهدی صباغزاده در سال ۹۵، در امتداد تصویرگری مصائب روزنامه‌نگاری، داستان پدر و دختری را به ثبت می‌رساند که هر دو به موازات یکدیگر، فعالیت ژورنالیستی دارند به نحوی که این فعالیت به آنها اجازه ندهد به‌خاطر شرایط

همدیگر، هیچگاه ازدواج کنند. در این میان فیلم‌هایی نیز هستند که بدون اینکه خبرنگاران و حرفه آنها را محوریت قرار دهند، از حضور آنها به نحو ثانویه در فیلم بهره برده‌اند

از آن‌ها از مهم‌ترین آنها می‌توان به کلوزآپ، قرمز، مثل مثل مادر، پسر آدم، دختر حوا، خیابان‌های آرام و مارموز اشاره کرد.